

שְׁנֵין הָווּ. וְעַל דָּא, אֵית אֶלְפָּה וְאֵית אֶלְפָּה, וְאֵינּוֹן אֶלְפָּה
 שְׁנֵין דְּגִלּוּתָא, אֶלְפָּה עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל יִהוּן בְּגִלּוּתָא,
 וְיִתְמַשְׁכוּן יִתִיר, בְּהֵינִי אֶלְפָּה שְׁנֵין יִתְמַשְׁכוּן, דְּאֵינּוֹן אֶלְפָּה
 יוֹמִין דְּקָאֲמַרְן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל שְׁלֵמָה דְּאֵית
 בְּשִׁיר הַשְּׁיִרִים קִדְשׁ, בַּר מֵהֵאֵי דְּאֵיהוּ חוּל. הָאֶלְפָּה דְּהִכָּא,
 קִדְשׁ אֵיהוּ, וְכָל עוֹבְדוֹי קִדְשׁ, וְעַל דָּא עָשָׂה וְוִים
 לְעַמּוּדִים.

תָּא חֲזִי, הָא אֲמַרְן כָּל ו' בְּרִזָּא דְּרַחֲמֵי אֵיהוּ, וְכָל אֲתֵר
 דְּאֵתֵי ו' בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא, רַחֲמֵי אֵיהוּ. (נדפס נח ס"ד ע"ב)
 כְּגוֹן (בראשית יט) וַיִּיְהִי הַמָּטִיר עַל סְדוֹם. (בראשית יג) וַיִּיְהִי אֲמַר אֶל
 אַבְרָם. רַחֲמֵי וְדִינָא כִּחְדָּא. דְּמָאֵי שְׁנָא בְּטוֹפְנָא, דְּכִתִּיב
 אֱלֹהִים בְּכָל אֲתֵר, אֲמָאֵי לָא כְּתִיב וַיִּיְהִי. אֶלָּא תַנִּינָן, בְּכָל
 אֲתֵר דְּכִתִּיב וַיִּיְהִי, הוּא וּבֵית דִּינּוּ. אֱלֹהִים סְתָם, דִּינָא
 בְּלַחֲדוּי.

אֶלָּא בְּסְדוֹם, אֲתַעְבִּיד דִּינָא, וְלָא לְשִׁיזְאָה עֲלֵמָא.
 וּבְגִין כֶּךָ אֲתַעְרַב אֵיהוּ בְּהֵדֵי דִינָא. אֲבַל בְּטוֹפְנָא,
 כָּל עֲלֵמָא שְׂצִי, וְכָל אֵינּוֹן דְּאֲשְׁתַּכְּחוּ בְּעֲלֵמָא. וְאֵי
 תִּימָא, דְּהָא נַח וְדַעֲמִיָּה אֲשְׁתַּזִּיבוּ. הָא סְתִים מַעֲינָא הוּא,
 דְּלָא אֲתַחֲזִי. וְעַל דָּא כָּל מַה דְּאֲשְׁתַּכַּח בְּעֲלֵמָא שְׂצִי לֵיהּ.
 וְעַל דָּא וַיִּיְהִי בְּאֲתַגְלִיָּא, וְלָא שְׂצִי כִּלְא. אֱלֹהִים סְתִים,
 וּבְעֵי לְאֲסַתְמָרָא, דְּהָא כִּלְא שְׂצִי. וְעַל דָּא אֱלֹהִים

בְּלַחֲדוּי הוּהוּ, וְרָזָא דָא (תהלים כט) יִי' לְמַבּוּל יֵשֶׁב. מֵהוּ
 יֵשֶׁב. אֲלִמְלָא קָרָא כְּתִיב, לֹא יִכְלִינֵן לְמִימְרָא. יֵשֶׁב יֵשֶׁב
 בְּלַחֲדוּי, דְּלֹא אַתָּא עִם דִּינָא. כְּתִיב הֲכֹא יֵשֶׁב, וְכִתִּיב
 הֵתֵם (ויקרא יג) בְּדַד יֵשֶׁב בְּלַחֲדוּי.

וְרָזָא אֲוֹלִיפְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְתִים וְגַלְיָא. גַּלְיָא
 הוּא בִי דִינָא לְתַתָּא. סְתִים הוּא אַתָּר דְּכָל בְּרַכָּאן
 נִפְקִי מִתַּמָּן, בְּגִין כֶּף, כָּל מְלוּי דְּבֵר נֶשׁ דְּאִינּוּן בְּסְתִימוּ,
 בְּרַכָּאן שְׂרִיין עָלֶיהָ וְכָל דְּאִינּוּן בְּאַתְגַּלְיָא, הֵהוּא אַתָּר
 דְּבִי דִינָא שְׂרִיא עָלוּי, בְּגִין דְּאִיהוּ אַתָּר בְּאַתְגַּלְיָא.
 וְכָלֹא אִיהוּ בְּרָזָא עֲלָאָה, כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא. (ע"ב)

עַד שְׁתַּמְלֵךְ בְּמַסְבוֹ, בְּהֵהוּא חֲבֵרוֹתָא וְתַפְנוּקָא
 דְּעַדָן עֲלָאָה, (היא אֲוִקְמוּהָ דְּהָא) בְּהֵהוּא שְׁבִיל דְּסְתִים וְגַנְיֻז
 וְלֹא אַתִּיידַע, וְאַתְמַלְיָא מְנִיָּה, וְנִפְקִין בְּנַחֲלִין יְדִיעָאן.
 (ויקרא ס"א ע"א) נְרַדִּי נְתַן רִיחוּ, דָּא יָם בְּתַרְאָה, דְּבַרְא עֲלִמָּא
 תַּתְאָה, כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא, וְסֻלִיק רִיחָא טְבָא עֲלָאָה,
 לְשִׁלְטָאָה וְלַמְעַבַד, וְיִכִּיל וְשִׁלִּיט וְנַהִיר בְּנַהוּרָא עֲלָאָה.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּהָאִי נְרַדָּא סֻלְקָא רִיחָא לְעִילָא, כְּדִין
 חֲבִיבוֹתָא אַתְקַשְׂרַת, וְסֻלְקָא הָאִי נְרַדָּא לְאַתְאֲחַדָּא
 לְעִילָא. וְכִלְהוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, כְּלָהוּ סֻלְקִין רִיחִין
 לְאַתְעַטְרָא לְגַבִּי דְּלַעֲיָלָא. אִינּוּן רְתִיכִין כְּלָהוּ אֲקֵרוּן
 עֲלָמוֹת שִׁיר, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר,

וְהָא אוֹקְמוּנָהּ. מֵאֵי עֲלָמוֹת שִׁיר. אֶלָּא כִּמָּה דַּאת דְּאִמְר, (שיר השירים ו)
 וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר. מֵאֵי וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.
 כִּמָּה דַּאת אִמְר (איוב כה) הֵיש מְסַפֵּר לְגִדּוּדֵיו. וּבְגִין דְּלִית
 לָהּ חוֹשְׁבֵנָא כְּתִיב וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר.

(שמות לח) וּוּיָם לְעַמּוּדִים, כְּלָהּוּ דְּכוּרִין. כָּל אֵינּוֹן דְּסִלְקִין
 בְּרַבּוּ מִשָּׁח לְעֵילָא, כְּלָהּוּ קַיִמִין בְּרִזָּא דְּדְכוּרִין,
 וְלֹא אֶקְרִי דְּכַר אֶלָּא ו', רִזָּא דְּשִׁמְיָא, דְּאֵינּוֹן דְּכוּרִין.
 וְכָל אֵינּוֹן דְּלִתְתָּא, אֶקְרוּן נוֹקְבֵי. וּבְגִין כִּךְ כָּל אֵינּוֹן
 דְּאִתְיִין מְסַטְרָא דְּשִׁמְאֶלָּא, מְסַטְרָא דְּנוֹקְבָא, אֲתַמְנֵן עַל
 הַשִּׁיר, וְאִמְרֵי שִׁירְתָּא תְּדִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, עַל עֲלָמוֹת
 שִׁיר. וְכָלָהּוּ נִפְקוּ בְּרִזָּא דְּה'. ה' אֶפִּיקַת כִּמָּה חֵילִין
 לְזַנְיָהּוּ בְּרִזָּא דְּו'. ו', דָּא רִזָּא דְּדְכוּרָא דְּקַיִמָּא לְמִיָּהב
 מְזוּנָא לְנוֹקְבָא.

וּבְגִין כִּךְ, כָּל אֵינּוֹן וּוּיָן עֶבֶד בְּצִלְאֵל, לְמִיָּהב לוֹן
 לְאַשְׂרָאָה עַל נוֹקְבֵי. וְנִפְקֵי מְרִזָּא דְּאַלְפָּה, דְּאִיָּהּוּ
 חוֹשְׁבֵן שְׁלִים. וְשִׁבְעַ מֵאוֹת, דְּאִיָּהּוּ רִזָּא שְׁלִים. וְחִמְשָׁה
 הָכִי נָמִי. וְשִׁבְעִים כָּלָא רִזָּא חֲדָא. וְעַל דָּא, מְרִזָּא דְּנָא,
 וְחוֹשְׁבֵן דָּא, עֲשֵׂה וּוּיָם. וְכָלָהּוּ בְּרִזָּא דְּו', וּבְדִיוֹקְנָא דְּו'
 אֲתַעְבִּידוּ, וְכָלָא בְּרִזָּא עֲלָאָה, וּבְחוֹשְׁבֵנָא נְטִלִי. (דף רכ"ח

(א"ו)

(שמות לח) וּנְחָשֶׁת הַתְּנוּפָה שְׁבַעִים כֶּכֶר, אִמְר רַבִּי יְהוּדָה,

כֹּל דָּא נַחֲתָא לְתַתָּא, בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
 פֿגִּוּוֹנָא דָּא עֵבֶד (דניאל ג) נְבוּכַדְנֶצַּר הֲרָשַׁע הֵהוּא צִלְמָא
 דִּיאֲתִקִּין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִיהוּ לָא עֵבִיד הָכִי, אֲבַל
 בְּחִלְמִיהָ חֲמָא הָכִי, דִּהָא בְּחִלְמִיהָ חֲמָא, (דניאל ב) רִישָׁא דִּי
 דִּהְבָּא, וְלִבָּתֵּר כֶּסֶפָּא, וְלִבָּתֵּר נַחֲשָׂא. וְאִי תִימָא פֿרִזְלָא
 וְחֶסֶפָּא אֲמָאי לָאו הָכִי. בְּגִין דְּלָאו אֵינּוּן פְּדָאי לְאַעֲלָא
 לְקוּדְשָׁא, וְאַלִּין תִּלְתָּא אֲחֲרֵנִין עָאלוּ.

וְרִזָּא דִּילִיָּה דְמִשְׁכַּנָּא, בְּתִלְתֵּי תִלְתֵּי בְּאַלִּין מִתְכֵּן.
 וּבִשְׂאָרָא אַרְבַּע, פֿגִּוּן תְּכִלְתֵּי וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת
 שְׁנֵי וְשֵׁשׁ. וּכְגִוּן אַרְבַּעַה טוּרֵי אֲבָן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִנְהוּן בְּתִלְתֵּי. מִנְהוּן בְּד'. מִנְהוּן בְּתַרְיִן.
 מִנְהוּן בְּחֵד. אֲבַל כֹּל סְדָרָא וְסְדָרָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא
 בְּתִלְתֵּי. (ויצא קנ"ט ע"א) תִּלְתֵּי סְדָרִין אֵינּוּן דְּמִתְפָּרְשִׁין לְכָל
 סֵטֶר, לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא, וְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא דִּיאִיהוּ
 לְכָל סֵטֶר, תִּלְתֵּי סְדָרִין אֵינּוּן. וְאוּקִימְנָא.

סְדָרָא קַדְמָאָה דְּלִסְטֵר מְזֻרְתָּה, תִּלְתֵּי סְדָרִין אֵינּוּן וְאֵינּוּן
 תִּשְׁעָה סְדָרִין, בְּגִין דְּכָל סְדָרָא מֵאֵינּוּן ג', אִית
 לִיָּה תִּלְתֵּי סְדָרִין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ דִּיאֵינּוּן תִּשְׁעָה. וְכַמָּה אֶלְפָּה
 וְרַבְבֵּן תַּחֲוִיתִיָּהוּ. וְהֵנִי סְדָרִין תִּשְׁעָה, כְּלָהוּ מִתְנַהֲגִי
 בְּאַתּוּוֹן רְשִׁימָן. וְכָל סְדָרָא אֶסְתְּכִי לְאֵינּוּן אַתּוּוֹן רְשִׁימָן,
 וְהָא אוּקְמוּהָ. וְכֵן לְכָל סְדָרָא וְסְדָרָא, וְכָלָהוּ נְטִילֵי

בַּאֲתוֹן רְשִׁימָן. וְאֵלִין עֲלָאי מֵאֵלִין, וְקִיִּימָן אֵלִין עַל
אֵלִין. (נ"א ומתחברין בולחו ואמרי שירתא)

וְכַד אֵינּוּן אַתּוּן פְּרַחִין, גּוֹ אֲוִירָא דְרוּחָא, הֵהוּא דְמִמְנָא
עַל כֹּלָא, כְּדִין כְּלָהוּ נְטִילִי, (נ"א ושירתא אתבסם) וְהָא
אוּקְמוּהָ. וְחַד אַתְּ בְּטַשׁ מִתַּתָּא, וְהֵהוּא אַתְּ סִלְקָא וְנַחְתָּא,
וְתֵרִין אַתּוּן פְּרַחִי עָלֵהּ. וְהָאִי אַתְּ מִתַּתָּא, סִלְקָא מִתַּתָּא
לְעֵילָא, וְאִתְחַבְּרָ בְּהוּ, וְאִתְעַבִּידוּ תְּלַת אַתּוּן, כְּלָהוּ
לְפּוּם אַתּוּן יד"ו, דְּאֵינּוּן תְּלַת גּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא דְנִהָרָא.
מֵאֵלִין אִתְפָּרְשׁוּ תְּלַת סְדְרִין. וְאֵינּוּן אַתּוּן תְּרִין, וְהֵהוּא
אַתְּ דְּסִלְקָא מִתְחַבְּרָ עִמְהוֹן, וְאֵינּוּן תְּלַת.

תָּא חֲזִי, אֵינּוּן תְּרִין אַתּוּן עֲלָיִן דְּסִלְקִין בְּאֲוִירָא,
אֵינּוּן כְּלִילָן דָּא בְּדָא, רַחֲמֵי וְדִינָא, וּבְגִין כֶּה אֵינּוּן
תְּרִין, וְאֵינּוּן מֵעֲלָמָא דְלְעֵילָא. בְּרוּזָא דְדְכוּרָא. וְהָאִי
דְּסִלְקָא וּמִתְחַבְּרָ עִמְהוֹן, אִיהִי נוּקְבָא, וְאִתְכְּלִילַת
בְּתֵרוּיָהּ.

כְּגֻוּנָא דְנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בְּתֵרִין סְטְרִין, בִּימִינָא
וּשְׂמָאלָא, וְאִתְחַבְּרַת בְּהוּ. הֵכִי נָמִי, הָאִי אַתְּ
נוּקְבָא, וְאִתְחַבְּרַת בְּתֵרִין אַתּוּן אַחְרָנִין, וְאֵינּוּן בְּתֵרִין
סְטְרִין, אֵלִין עֲלָיִן, וְאֵלִין תַּתְּאִין, וְכֹלָא אִיהוּ חַד, דְּכֵר
וְנוּקְבָא.

דְּכֵד אַתְּבְּרִי עֲלָמָא, אֵינּוּן אַתּוּן מֵעֲלָמָא עֲלָאָה נִינְהוּ,

דְּאִינּוֹן אוֹלִידוּ כָּל עוֹבְדֵינָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלֵהוֹן מִמֶּשׁ.
בְּגִין כְּה, מֵאן דִּידַע לֹון, וְאוֹדְהַר בְּהוּ, רַחֲמִים לְעֵילָא
רַחֲמִים לְתַתָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵלִין אֲתוּוֹן כְּלֵהוּ דְכַר וְנוֹקְבָא,
לְאֲתַכְּלָלָא כְּחַדָּא, בְּרִזָּא דְמִיִּין עֲלָאִין וּמִיִּין
תַּתָּאִין, וְכֹלָא חַד, וְדָא הוּא יַחוּדָא שְׁלִים. וְעַל דָּא, מֵאן
דִּידַע לֹון, וְאוֹדְהַר בְּהוּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְזַכָּאָה
אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְאֲתִי. בְּגִין דְּאִיהוּ עַקְרָא דִּיַּחוּדָא שְׁלִים
כְּדָקָא חַזִּי. תְּלִת תְּלִת מְסֻטָּרָא דָּא וּמְסֻטָּרָא דָּא, בִּיַּחוּדָא
חַדָּא, בְּשְׁלִימוּ דְכֹלָא. וְכֹלָהוּ רִזָּא דְסֻדְרָא עֲלָאָה כְּדָקָא
חַזִּי כְּגוּוֹנָא דְלְעֵילָא, דְהַהוּא סֻדְרָא תְּלִת תְּלִת בְּרִזָּא
חַדָּא.

סֻדְרָא תְּנַיִנָּא דְלְסֻטְר דְרוּם, (דְּאִיהוּ רִזָּא דְכֻסְפָּא) תְּלִת סֻדְרִין
אִינּוֹן לְהַהוּא סֻטְרָא. וְכֹל סֻדְרָא וְסֻדְרָא תְּלִת
תְּלִת, וְאִינּוֹן ט', כְּמָה דְאֲתַמַּר. וְאֲתוּוֹן אֲתַפְּלְגוּ הָכִי לְכֹל
סֻטְרִי, לְאֲתַחְבְּרָא כְּלָא בְּחַד, בְּגִין דְּאִית אֲתוּוֹן בְּרִזָּא
דְּנוֹקְבָא, וְאֲתוּוֹן בְּרִזָּא דְדְכוּרָא, וְאֲתַחְבְּרוּ כְּלֵהוּ כְּחַדָּא,
וְהוּוּ חַד, בְּרִזָּא דְשְׁמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. וְלִגְבִייהוּ סֻדְרִין
מִמֶּנּוּ, תְּלִת תְּלִת, כְּמָה דְאֲתַמַּר. וְכֹלָא נְפַקָּא מִסֻדְרָא
דְּאֲבָהוּ דְלְעֵילָא כְּסֻדְרָא (דף רכ"ח ע"ב) דְּאֲתַתְּקִנּוּ אֲתוּוֹן
דְּשְׁמָא קְדִישָׁא יְדִוּ, כְּמָה דְאֲתַמַּר. הָנִי סֻדְרִין כְּלֵהוּ,

מִתְנַהֲגֵי בְּאֵלֶיךָ אֶתְוֹן יְדִיעֶנָּה, וְנִטְלֵי בְּהוֹ. וְכַמָּה חֵילֶיךָ
 וְרַבְרַבִּין, כִּלְהוֹ לְתַתָּא, דְּנִטְלֵי וְאֶתְנַהֲגֵי בְּסִדְרָא דָּא.
 סִדְרָא תְּלִיתָא דְּלִסְטֵר צְפוֹן, בְּתַלְתַּת סְדְרִין אֵינּוֹן לְהֵהוּא
 סְטָרָא, וְאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. וּבְתַלְתַּת סְטְרִין תְּלַת תְּלַת
 לְכָל סְטֵר, וְאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. וְאֵינּוֹן סְדְרִין מִתְּלַת סְטְרִין
 כְּמָה דְּאֶתְמַר.

שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרִין בְּרִזָּא דְּאֶתְוֹן, דְּאֵינּוֹן שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרִין.
 וְאַף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן תְּרִין וְעֶשְׂרִים, שְׁלִימוֹ
 דְּאֶתְוֹן שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרִין אֵינּוֹן. וְאֶשְׁתַּכְּחוּ, כְּמָה דְּאֶתְוֹן
 כ"ז, הָכִי סְדִירָא דְּסְדְרִין אֵלֶיךָ, שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרִין, לְתַלְתַּת
 תְּלַת סְדְרִין לְכָל סְטֵר. וְאֶשְׁתַּכְּחוּ אֵלֶיךָ תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא
 דְּאֵינּוֹן ט'. וְאֵלֶיךָ תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא דְּאֵינּוֹן ט'. וְאֵלֶיךָ
 תְּלַת דְּהֵאֵי סְטָרָא דְּאֵינּוֹן תְּשַׁעָּה. אֶשְׁתַּכְּחוּ כִּלְהוֹ לְשְׁבַעָּה
 וְעֶשְׂרִין.

וְרִזָּא דְּאֵלֶיךָ שְׁבַעָּה וְעֶשְׂרִין, אֵינּוֹן ט' אֶתְוֹן דְּאֵינּוֹן
 בְּרִזָּא דְּנוֹקְבָא, לְאֶתְחַבְּרָא עִם אֵינּוֹן תְּמַנִּיסֵר
 אַחֲרָנִין בְּרִזָּא דְּדַכְרָה, וְכִלְאֵי אֵי הוּא פְּדִקָּא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דְּאֶתְוֹן עֲלָאִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, הָכִי נְמִי
 אֶתְוֹן אַחֲרָנִין לְתַתָּא. אֶתְוֹן עֲלָאִין רַבְרַבִּין, (הקדמה ג')

וְאֶתְוֹן תְּתָאִין זְעִירִין. וְכִלְאֵי דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא. וְכִלְ הָנִי
 רִזִּין בְּרִזָּא דְּדַכְרָה וְנוֹקְבָא כִּלְאֵי חַד בְּשְׁלִימוֹ. וְעַל דָּא כִּלְאֵי
 אֵי הוּא בְּרִזָּא עֲלָאָה. (ע"ב)

(נדפס בראשית כ"א ע"ב) בְּאַרְבַּעִין וְחֲמֵשׁ זַיְנֵי גְּוֹנֵי נְהוֹרִין
 אֶתְפְּלִיג עֲלֵמָא. שְׁבַעַה מִתְּפִלְגִין לְשִׁבְעָה תְּהוּמִין.
 כָּל חַד בְּטֵשׁ בְּתֵהוּמָא דִּילֵיהּ, וְאַבְנִין מִתְּגַלְגְּלָן בְּגוֹ
 תְּהוּמָא, וְעֵייל הֵהוּא נְהוּרָא, בְּאַיְנוֹן אֲבַנִין, וְנִקְיב לֹון,
 וּמֵיין נְפִקִין בְּהוּ. וְשִׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוּמָא, וְחִפִּיא
 לְתַרִין סְטָרִין.

נְפִקִי מֵיָא בְּאַיְנוֹן נוֹקְבִין, וְעָאל נְהוּרָא, וּבְטֵשׁ לְאַרְבַּע
 סְטָרֵי תְּהוּמָא, מִתְּגַלְגְּלָא נְהוּרָא בְּחִבְרַתִּיהּ,
 וְאַעֲרֵעוּ בְּחַד, וּפְלַגִין מֵיָא.

וְאַחֲיָדָן כָּל אֵינּוֹן שְׁבַעַה, בְּשִׁבְעָה תְּהוּמֵי, וְכִרְאֵן
 בְּחִשׁוּכֵי תְּהוּמֵי, וְחִשׁוּכֵי אֵינּוֹן מִתְּעַרְבֵי בְּהוּ.
 סְלַקִין מֵיין, וְנִחְתִין מִתְּגַלְגְּלָן בְּאַיְנוֹן נְהוֹרִין, וְאַתְעַרְבָן
 כְּחֵדָא, נְהוֹרִין וְחִשׁוּכִין וּמֵיין, וְאַתְעַבִידוּ מִנֵּיִהוּ נְהוֹרִין
 דְּלָא אֶתְחַזִּיין חִשׁוּכָאן. בְּטֵשׁ כָּל חַד בְּחִבְרִיהּ, וּמִתְּפִלְגִין
 לְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ צְנוּרֵי תְּהוּמִין וּבְהוּ נְגִדִין מֵיָא.

כָּל צְנוּרָא וְצְנוּרָא סָלִיק בְּקָלִיהּ, וְאַזְדַּעְזַעֵן תְּהוּמִין. וְכַד
 תְּהוּא קָלָא אֲשַׁתְּמַע, כָּל תְּהוּמָא קָאֲרֵי לְחִבְרִיהּ,
 וְאָמַר פְּלִיג מִימָךְ, וְאִיעוּל בְּךָ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים
 מ) תְּהוּם אֶל תְּהוּם קוּרָא לְקוּל צְנוּרֵיךָ.

תְּחוּת אֵלִין, תְּלַת מֵאָה וְשִׁתִין וְחֲמֵשׁ גִּידִין, מְנַהוֹן
 חוֹרִין, מְנַהוֹן אוּכְמִין, מְנַהוֹן סוּמְקִין, אֶתְפְּלִלָן
 דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִידוּ גְּוֹן חַד. אֵינּוֹן גִּידִין אֶתְרַקִימוּ

בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת, וְכָל חֵד רְשָׁת גִּידִין אֶקְרִי.
 אֶתְרַקְמוּ דָּא בְּדָא, וְנַחְתִּין בְּשְׁפוּלֵי תְהוּמָא. תְּחוֹת אֱלִין,
 תְּרִין רְשָׁתִין קַיִמִין בְּחִיזוּ דְּפְרוּזָא, וְתִרִין רְשָׁתִין אַחֲרָנִין
 בְּחִיזוּ דְנַחְשָׂא.

תְּרִין כּוּרְסוּן קַיִמִי עֲלֵייהוּ, חֵד מִימִינָא, וְחֵד
 מִשְׁמַאלָא. כָּל אֵינּוֹן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרִין כַּחְדָּא,
 וּמִיִּין נַחְתִּין מֵאֵינּוֹן צְנוּרִין, וְעֵאלִין בְּאֵלִין רְשָׁתִין. אֵינּוֹן
 תְּרִין כּוּרְסוּן, חֵד כּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא אוּכְמָא, וְחֵד
 כּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא.

אֱלִין תְּרִין כּוּרְסוּן, כַּד אֵינּוֹן סִלְקִין, סִלְקִין בְּהֵוֹא
 כּוּרְסֵיִיא (רמ"ג ע"ב) דְרַקִּיעָא אוּכְמָא. וְכַד נַחְתִּין,
 נַחְתִּין בְּהֵוֹא כּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא סִסְגוּנָא. אֱלִין תְּרִין
 כּוּרְסוּן, חֵד מִימִינָא וְחֵד מִשְׁמַאלָא. הֵוֹא כּוּרְסֵיִיא
 דְרַקִּיעָא אוּכְמָא מִימִינָא. וְהֵוֹא כּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא
 סִסְגוּנָא מִשְׁמַאלָא. כַּד סִלְקִין בְּכוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא
 אוּכְמָא. מְאִיךְ כּוּרְסֵיִיא דְרַקִּיעָא שְׁמַאלָא וְנַחְתִּין בֵּיהּ.
 מִתְגַּלְגֵּלֵן כּוּרְסוּן חֵד בְּחֵד. נְקֻטִין כָּל אֵינּוֹן רְשָׁתִין
 בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְעֵאלִין לֹוֹן בְּשְׁפוּלֵי דְתְהוּמָא תְתָאָה.

קָאִים חֵד כּוּרְסֵיִיא, וְסִלְיָק לְעֵילָא מְכָל אֵינּוֹן תְהוּמִי,
 וְקָאִים כּוּרְסֵיִיא אַחֲרָא, לְתָתָא דְכָל תְהוּמִי. (דף רכ"ט ע"א)

בֵּין תְּרִין כּוּרְסוּן אֱלִין מִתְגַּלְגֵּלֵן כָּל אֵינּוֹן תְהוּמִי, וְכָל

אֵינּוֹן צְנוּרִין, אֶתְנַעֲצוּ בֵּין תְּרִין פְּרֶסוֹן אֵלִין.
 שֶׁבַע עֵין וְחֵמֶשׁ צְנוּרִין אֵינּוֹן, שֶׁבַע אֵינּוֹן עֲלֵי דְכֹלָא.
 וְכֹל אֵינּוֹן אַחֲרָנִין אַחֲדָן בְּהוּ, וְכֹלְהוּ נַעֲצִין
 בְּגַלְגְּלוּי דְהֵאֵי פּוֹרְסֵיָא בְּסִטְרָא דָא, וְנַעֲצִין בְּגַלְגְּלוּי
 דְהֵאֵי פּוֹרְסֵיָא בְּסִטְרָא דָא.

בְּהוּ, מֵיין (בַּתְּהוּמָא) סִלְקִין וְנַחְתִּין, אֵינּוֹן דְנַחְתִּי פְּרָאן
 בַּתְּהוּמֵי, וּבְקַעֲי לֹון. אֵינּוֹן דְסִלְקִין עֲלִין בְּאֵינּוֹן
 נוֹקְבֵי אַבְנִין, וְסִלְקִין וּמְלִיין לְשֶׁבַע יָמִים. עַד פָּאן
 שֶׁבַע גְּוּוּנֵי נְהוּרִין בְּרֹזָא עֲלָאָה. (ע"ב).

תָּא חֲזִי, נְחוּשֶׁת הַתְּנוּפָה דְקָא אַמְרוֹן, אֵלִין אֵינּוֹן (רל"ג ע"א)
 טוּרֵי נַחְשֶׁת, דְאֶקְרוּן הָרֵי נַחְשֶׁת. וְאֵינּוֹן דְאֶקְרוּן
 אַדְנֵי נַחְשֶׁת. (ואל"ן) קֵיִמִין תְּרַעֲיִן, בְּכֹל אֵינּוֹן פִּתְחִין,
 וְסַחְרִין לְהוּ, לְכֹל אֵינּוֹן דְקֵיִמִין לְגוּ, בְּגִין דְאֵלִין אֵינּוֹן
 תְּרַעֲיִן דְקֵיִמִין לְפִתְחִין לְבַר, וְאֵלִין עֲלִין וְנַפְקֵי בְּבֵי
 מְלָכָא.

וּמִן נַחְשֶׁת דָא, כֹּל אֵינּוֹן מְאֲנִין דְמַדְבַּחָא לְשִׁמְשָׁא בְּהוּ.
 וְאֵלִין אֵינּוֹן מְאֲנִין לְמַדְבַּחָא, דְכַד נְשִׁמְתִין
 מִתְקַרְבִין לְסִלְקָא עַל גַּבֵי מַדְבַּחָא, אֵלִין אֵינּוֹן פִּלְחִין
 הֵוּא פּוּלְחָנָא דְמַדְבַּחָא, וְכֹלְהוּ מְסִיַעֵי לְשִׁמְשָׁא הֵוּא
 שְׁמוּשָׁא, וְאֶקְרוּן כְּלֵי הַמְזֻבָּח. וְכֹל אֵלִין מְאֲנִין, וְכֹל
 אֵינּוֹן יִתְדוֹת הַמְשָׁכָן, כְּלָהוּ בְשִׁמְהֵן אֶקְרוּן, מְאֲנֵי

דְּשִׁמוּשָׁא לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדְשָׁא. וְעַל דָּא קִיַּיְמִין כְּלָהוּ מִמָּנָן
 יְדִיעָאן, וְרִתִּיכִין יְדִיעָאן, וְרוּחִין יְדִיעָאן, כֹּל חַד וְחַד
 כְּדָקָא חַזִּי לֵיהּ. וּבְהִיכְלִין דְּקוּדְשָׁא דְּאִינוּן הֵיכְלִין
 יְדִיעָאן, כְּלָהוּ בְּחוּשְׁבָנָא.

קְשׁוּרָא דְּדַהְבָּא בְּדַהְבָּא. כְּסָפָא בְּכֶסֶפָא. נְחֹשָׁא בְּנְחֹשָׁא.
 אֵלִין דְּנַחֲשֶׁת דְּלַתְתָּא, נְטִילֵי חֵילָא מִנְחֻשְׁת
 דְּלַעִילָא, וְכֵן כְּלָא. כֹּל אִינוּן גְּוּוּנִין מִתְעַרְבֵי אֵלִין
 בְּאֵלִין, לְאַחַדָּא לְאַתְקֻשְׂרָא אֵלִין בְּאֵלִין.

קְרִסֵי זָהָב אִינוּן קִיַּיְמִין לְקֻשְׂרָא אִינוּן יְרִיעֵן חַד בְּחַד.
 קְרִסֵי נְחֻשֶׁת אִינוּן קִיַּיְמָן לְקֻשְׂרָא מִשְׁכְּנָא.
 וְאֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין. וְכֹלָהוּ קִיַּיְמִין כְּכַבֵּיָא (רל"ב ע"ב) אֵלִין
 בְּרִקִיעָא, כְּמָה דְּנִהִירִין כְּכַבֵּיָא בְּרִקִיעָא וְאַתְחַזוּן, הָכִי
 נְמִי נִהִירִין אִינוּן קְרִסִים בְּמִשְׁכְּנָא. וְהָא אוּקִימָנָא. וְנִהִירִין
 אִינוּן קְרִסִים וְאַתְחַזוּן, כְּכַבֵּיָא דְּקִיַּיְמִי וּבְלִטֵי וְנִצְצִי. (נ"א
 וּלְהִטֵי) וְאִינוּן חֲמִשִּׁין דְּדַהְבָּא, וְחֲמִשִּׁין דְּנְחֹשָׁא, וְנִהִירִין
 אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין.

מִגּוּ נְהוּרָא דְּלַעִילָא, נֶפֶק חַד נְצִיצוּ דְּנִצְיָן, וְאַנְהִיר בְּגוּ
 אֶסְפְּקִלְרִיָּא דְּלֹא נִהְרָא, וְהָהוּא נְצִיצוּ כְּלִיל מִכָּל
 גְּוּוּנִין דְּנִהִירִין, וְאַקְרִי אֲרַגְמָן. וְכַד בְּטֵשׁ הָאִי אֲרַגְמָן
 בְּתַהוּא נְהוּרָא חֲשׁוּכָא (ס"א תְּבֵלָא), כְּדִין נֶפֶק חַד נְצִיצוּ
 אַחֲרָא דְּלֹא לְהִיט, וְאַתְעַרְבוּ דָּא בְּדָא. וְאִינוּן הוּוּ לְבוּשִׁין

דְּקוּדְשָׁא, דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא.
 וְכֹד אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ בְּאֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יֶקֶר, כְּדִין עָאֵל
 לְשִׁמְשָׁא בְּקוּדְשָׁא, וְעַד לָא לְבִישׁ בְּמִלְבוּשֵׁין
 אֵלִין, לָא עָאֵל לְקוּדְשָׁא. כְּגֹוְנָא דָּא, (שמוות בד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר, (צ"ט ע"א) וְאוֹלִיפְנָא דְהוּהָ
 מִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנָּא. וְכֹד הוּהּ מִתְלַבֵּשׁ בְּעֵנָּא, כְּדִין וַיַּעַל אֶל
 הָהָר. וְעַד לָא אֶתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ, לָא יְכִיל לְמֵיעַל לְגוּ. כְּגֹוְנָא
 דָּא כְּהֵנָּא רַבָּא, לָא עָאֵל לְקוּדְשָׁא, עַד דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּאֵלִין
 לְבוּשֵׁין, בְּגִין לְאַעְלָא לְקוּדְשָׁא.

וּבְגִין דְּנִפְקוּ מֵרְזִין עֲלָאִין, וְאֵינּוֹן כְּגֹוְנָא דְלַעֲיָלָא,
 אֶקְרוּן בְּגַדֵי שְׂרָד. בְּגִין דְּאֶשְׁתְּאַרוּ מֵאֵינּוֹן
 לְבוּשֵׁין עֲלָאִין, בְּגִין דְּהוּ מִמָּה דְּאֶשְׁתְּאַר מְנַהוּרִין דְּזִיוִין
 עֲלָאִין. תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן, גְּוֹנִין דְּרִזָּא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא,
 דְּאֶקְרִי שְׁמָא (בראשית מ"ח ע"ב) שְׁלִים, יְדוּ"ד אֱלֹהִים. וְדָא
 אִיהוּ רִזָּא, לְאֶתְלַבֵּשׁ כְּהֵנָּא רַבָּא, לְמֵיעַל לְקוּדְשָׁא.
 תּוֹלַעַת שָׁנִי אֵינּוֹן גְּוֹנִין סוּמְקָא, וְתַכְלָא וְאַרְגָּוָנָא,
 דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּכָל אֵינּוֹן גְּוֹנִין. וּמַגּוּ דְּאִיהוּ אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ
 בְּלְבוּשֵׁין דְּגְּוֹנִין אֵלִין, הוּהּ עָאֵל לְגוּ וְלָא דְחִיִּין לִיהּ
 לְבָר.

תָּא חֲזִי, כְּלָא אֶתְעַבִּיד בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, לְמַהוּי כְּלָא
 כְּגֹוְנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, בְּגַדֵי הַשְּׂרָד לְשָׂרְתָא

בְּקֹדֶשׁ. וְאַקְרוּן בְּגֵדֵי (קֹדֶשׁ) שָׂרָד בְּגִין דְּלֹא אַקְרוּן קֹדֶשׁ,
 אֲלֵא כִּד שָׂרְאן בִּיה אֵינּוֹן גְּוּוֹנִין. דְּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּגֵדֵי
 (דף רכ"ט ע"ב) קֹדֶשׁ הֵם. וְכְתִיב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיִי
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל: בְּגִין דְּבִישְׂרָאֵל אֲתַחְזוּן
 כָּל גְּוּוֹנִין. כְּהֲנִים וְלוֹיִם וְיִשְׂרָאֵל. וְאַלִּין אֵינּוֹן גְּוּוֹנִין
 לְאַתְחֻזָּאָה לְגוּ.

תָּא חֲזִי, (נח ב, רל"א ע"א) נִשְׁמַתָּא לָּא סִלְקָא לְאַתְחֻזָּאָה קָמֵי
 מַלְכָּא קֹדִישָׁא, עַד דְּזֻכָּאת לְאַתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשָׁא
 דְּלַעִילָא לְאַתְחֻזָּאָה תַּמָּן. וְכֵן כְּגוּוֹנָא דָּא לָּא נַחְתָּא
 לְתַתָּא, עַד דְּאַתְלַבֵּשֶׁת בְּלְבוּשָׁא דְּהָאֵי (ק"ב ע"א) עֲלֻמָּא.
 כְּגוּוֹנָא דָּא מַלְאֲכִין קֹדִישִׁין דְּלַעִילָא, דְּכְתִיב בְּהוּ (תהלים
 טד) עוֹשֶׂה מַלְאֲכָיו רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט. כִּד
 עֲבַדִּין (רל"א ע"א) שְׁלִיחוֹתָא בְּהָאֵי עֲלֻמָּא, לָּא נַחְתִּין לְתַתָּא,
 עַד דְּמַתְּלַבֵּשִׁין בְּלְבוּשָׁא דְּהָאֵי עֲלֻמָּא. וְכֻלָּא אֵיהוּ
 כְּגוּוֹנָא דְּהָהוּא אַתְר דְּאֻזִּיל תַּמָּן. וְהָא אוֹקִימָנָא,
 דְּנִשְׁמַתָּא לָּא סִלְקָא, אֲלֵא בְּלְבוּשָׁא דְּנַהִיר.

וְתָא חֲזִי, אָדָם הָרֵאשׁוֹן כִּד הוּהּ בְּגַנְתָּא דְּעֶדֶן, הוּהּ
 מַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא כְּגוּוֹנָא דְּלַעִילָא, וְאֵיהוּ לְבוּשָׁא
 דְּנַהֲרָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן דְּאַתְתַּרְךָ מְגַנְתָּא דְּעֶדֶן, וְאַצְטְרִיךְ
 לְגוּוֹנִין דְּהָאֵי עֲלֻמָּא, מַה כְּתִיב (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים
 לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. בְּקַדְמִיתָא הוּוּ

כְּתָנוֹת אֹר, אֹר, דִּהְיִהוּא נְהוּרָא עֲלָאָה, דְּשִׁמְשׁ בֵּיהּ בְּגִן
עֵדֵן.

בְּגִין דִּהָא גִנְתָּא דִּיעֵדֵן, נְהוּרָא עֲלָאָה דִּנְהִיר מְשִׁמְשׁ
בֵּיהּ. וְעַל דָּא, אָדָם קִדְמָאָה כִּד עָאֵל לְגוּ גִנְתָּא,
אֲלִבִּישׁ לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלְבוּשָׁא דִּהְיִהוּא נְהוּרָא,
וְאֵעִיל לִיהּ תַּמָּן. וְאִי לָא אֲתִלְבֵּשׁ בְּקִדְמִיתָא בְּהִהוּא
נְהוּרָא, לָא יֵיעוּל לְתַמָּן. כִּיּוֹן דִּאֲתַתְּרֵךְ מִתַּמָּן, אֲצִטְרִיךְ
לְמִלְבוּשָׁא אַחְרָא, כְּדִין, וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוֹת עוֹר. וְכָלֵא כְּמָה דִּאֲצִטְרִיךְ. וְהָכָא כְּגוּוּנָא דָּא,
עָשׂוּ בְּגֵדֵי שָׂרָד לְשָׂרֵת בְּקִדְשׁ, לְאֵעֵלָא בְּקוּדְשָׁא.

וְהָא (ב' ע"א) אִוְקְמוּהָ, דְּעוּבְדִין טָבִין דְּבַר נָשׁ דְּעָבִיד בְּהָאִי
עֲלֵמָא, אִינּוֹן עוּבְדִין מְשָׁכִי מִנְהוּרָא דְזִיּוּא עֲלָאָה,
לְבוּשָׁא, לְאֲתַתְּקֵנָא בֵּיהּ לְהִהוּא עֲלֵמָא, לְאֲתַחְזוּאָה קָמִי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְהִהוּא לְבוּשָׁא דְלְבִישׁ, אֲתַהֲנִי וְחָמִי
גוּ אֲסַפְקֵלְרִיא דְנְהָרָא, כְּמָה דֵּאֲתָ אָמַר (תהלים כז) לְחַזוֹת
בְּנַעַם יי' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וְעַל דָּא, נְשַׁמְתָּא אֲתִלְבֵּשֵׁת בְּתֵרִין עֲלֵמִין, לְמַהוּי לָהּ
שְׁלִימוֹ בְּכֵלָא, בְּהָאִי עֲלֵמָא דִּלְתַתָּא, וּבְעֲלֵמָא
דְּלְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צִדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ
יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ. אַךְ צִדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ בְּהָאִי
עֲלֵמָא, יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ בְּהִהוּא עֲלֵמָא.

(שמות לט) וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפוֹד זֶהב, הָא אֹקֶמוֹתָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵפוֹד וְחֹשֶׁן כְּחָדָא הוּוּ, וְאֹקֶמוֹתָ דְּהָא בְּאַתְרָא דְּהוּא קִיּוּמָא, קִיּוּמָן כָּל אֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין, כְּלָהוּ נִטְלֵי שְׂמָהֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָלְהוּ תְּרִיסָר תְּחוּמִין עֲלָאִין, כְּלָהוּ בְּרוּזָא דְּשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן.

וְרוּזָא דָּא כְּתִיב, (תהלים קכב) שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה יְעִידוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים, אֵלִין אֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבָטִין עֲלָאִין לְעֵילָא, דְּאֵינּוֹן שְׁבָטֵי יְהוָה, דְּהָא שְׂמָא דָּא יְעִידוּת לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, תְּרִי זְמַנֵּי כְּתִיב שְׁבָטִים. אֵלָא, שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים, אֵלִין שְׁבָטִין דְּלַתְתָּא. שְׁבָטֵי יְהוָה אֵלִין שְׁבָטִין דְּלְעֵילָא. יְעִידוּת לְיִשְׂרָאֵל, דָּא רוּזָא (רכ"א ע"ב) דְּשְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דָּא, דְּאֶקְרִי יְעִידוּת, כְּמָה דְּאֵתְרָא אָמַר, (תהלים קלב) וְעִידוֹתַי זֹו אֶלְמָדָם. וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבָטִין קְדִישִׁין עֲלָאִין, אֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין קְדִישִׁין. וְעַל דָּא אֵינּוֹן קִיּוּמִין לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא, וְכָל אֵינּוֹן שְׂמָהֵן דְּתְרִיסָר שְׁבָטִין, כְּלָהוּ גְּלִיפָאן בְּאֵינּוֹן אַבְנִין, וְכַהֲנָא רַבָּא נִטְלֵי לוֹן.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב כִּד הוּוּ אָזִיל לְחָרָן, מַה כְּתִיב (בראשית כד) וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאשׁוֹתָיו. אֵלִין תְּרִיסָר אַבְנִין קְדִישִׁין, וְכָלְהוּ אֶתְעַבְּדוּ חַד אַבְנָא, דְּכְתִיב

וְהָאֲבֹן הַזֶּה הָאֵשׁ שִׁמְתִי מִצְבָּה. וְקָרִי לְהוֹ אֲבֹן, מֵאֵי
טַעֲמָא. בְּגִין דְּכִלְהוֹ תְּרִיסְר אֲבָנִין, אֲתַכְּלִילוּ בְּאֲבָנָא חַד
קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּאִיהִי לְעֵילָא מְנַהוֹן, דְּכְתִיב וְהָאֲבֹן
הַזֶּה (דף ר"ל ע"א) אֵשׁ שִׁמְתִי מִצְבָּה יְהִי בֵּית אֱלֹהִים.

וְעַל דָּא הָכָא, כְּהֵנָּא רַבָּא שׁוּי לֹון עַל לְבִיתָא, לְדַכְרָא
לְהוֹן תְּדִיר, דְּכְתִיב, (שמות כח) וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת שְׁמוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לְפָנָי יְיָ תָּמִיד. וּבְגִין כֵּן, כִּלְאֵי אִיהוּ
בְּרֹזָא דְתְרִיסְר, (מקץ קצ"ט ע"א) תְּרִיסְר עֲלָאִין טְמִירִין לְעֵילָא,
דְּאֲתַגְּנִיזוּ בְּרֹזָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְאִינֹון רֹזָא דְאֹרִייתָא,
וְנִפְקִי מִקּוֹל חַד דְּקִיק וְהָא אֹוקְמוּהָ. תְּרִיסְר אַחְרָנִין
טְמִירִין לְתַתָּא, כְּגֹוּנָא דְלְהוֹן, וְנִפְקִי גֹו קָלָא אַחְרָא,
דְּאִיהִי אֲבֹן דְּכְתִיב, (בראשית מט) מִשֶּׁם רוּעָה אֲבֹן יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא אֹוקְמוּהָ בְּרֹזָא דְקָרָא דְכְתִיב, (בראשית כט) וְנִאֲסָפוּ
שְׁמָה כָל הָעֵדְרִים וּגְלָלוּ אֶת הָאֲבֹן. דָּא שְׁכִינְתָא,
דְּאֶקְרִי אֲבֹן בַּחֵן, אֲבֹן יִשְׂרָאֵל. דְּמַגְנֵדְרִין לָהּ, וְעֲאֲלִין לָהּ
בְּגִלוּתָא, וְכְתִיב וְהִשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבֹן עַל פִּי הַבְּאֵר
לְמִקּוּמָהּ, וְעַל שְׁמָה אֶקְרוּן כְּלְהוֹ אֲבָנִין.

וְכִמָּה אֲבָנִין לְאֲבָנִין. אִית אֲבָנִין וְאִית אֲבָנִין, אִית
אֲבָנִין יְסוּדֵי בֵּיתָא, דְּכְתִיב, (מלכים א ה) וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ
וַיְסִיעוּ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסַּד הַבַּיִת אֲבָנֵי
גְזִית. וְאִית אֲבָנִין עֲלָאִין יְקִירִין, וְאִינֹון (אל"ן) תְּרִיסְר.

וְאֵינּוֹן אַרְבַּע סְדְרִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סְדְרָא, לְאַרְבַּע
רוּחֵי עֲלָמָא. כְּגֹוּנָא דָּא אֵינּוֹן אַרְבַּע דְּגָלִים, דִּהּוּוּ אֲזִלִּי
בְּמִדְבְּרָא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר שְׁבַטִין, תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל
סְטָרָא, לְאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. וְכֹלָא רוּזָא חֲדָא וְהָא
אוּקְמוּהָ.

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּכֹהֲנָא רַבָּא הָוּה שְׁוִי אֲלִין תְּרִיסָר
אַבְנִין, וְלָבִישׁ לֹוֹן בְּחוֹשְׁנָא וְאַפּוּדָא, כְּדִין שְׂרִיא
עָלֶיהָ שְׁכִינְתָּא. וְאֵינּוֹן תְּרִיסָר אַבְנִין, גְּלִיפִין בְּשַׁמְחָן
דְּכֻלְהוּ שְׁבַטִין. וְכֹל שְׁבַטָא וְשְׁבַטָא אֲתַגְלִיף עַל אַבְנָא
חַד. מְשַׁקְעָן הָוּוּ אֲתוּוֹן עַל אַבְנִין. וְכַד נְהִירִין אַבְנִין,
אֲתוּוֹן הָוּוּ בְּלֻטִין לְבַר, וְנִהְרִין עַל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ.

(וּבְאַתּוּוֹן דְּשְׁבַטִין) וּבְשְׁבַטִין כְּלֹהוּ, לָא הָוּוּ תְרִין (קנ"ב ע"א) אֲתוּוֹן
ח' ט', בְּגִין דְּלָא אֲשַׁתְּכַח חוּבָה בְּכֻלְהוּ. אֲמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה, אִי הָכִי ח' דְּשָׁמָא גָרִים יָאוּת. אַבְל ט', דְּאִיהִי
אֲתַ טב, וְתַנִּינָן מֵאֵן דְּחָמִי אֲתַ ט' בְּחַלְמִיָּה, טב לִיָּה, בְּגִין
דְּבִיָּה פִתְחָא אוּרִייתָא כִּי טוֹב. דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֲתַ הָאוּר כִּי טוֹב, וְהוּאִיל וְהִיא אֲתַ טב, אֲמַאי
לָא אֲכַתּוּב בְּאֵינּוֹן שְׁבַטִין.

אֲמַר לִיָּה, בְּגִין דְּסַמִּיכִין תְרִין אֲתוּוֹן אֶהְדְּדִי. וְתוּ, דִּהָא
אֲתַ ט' גְּנִיזוּ וְטַמִּיר. וְאִיהוּ נְהִיר נְהִירוּ דְּכֻלְהוּ, דִּהָא
אֲתַ דָּא נְהִירוּ דְּכֻלְהוּ הָוִי. וְלָאוּ נְהִירוּ אֲשַׁתְּכַח בַּר מֵאֲתַ

דָּא, דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. וְהוּא נְהִירוֹ
 דִּיהוּא נְהוּרָא דְגִנְיֹז וְטָמִיר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים פד) לֹא
 יִמְנַע טוֹב לְהוֹלִכִים בְּתַמִּים. וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְכְלָהוּ
 שְׁבָטִין. וּבְגִין כֶּךָ לֹא אֲתַגְלַף בְּהוּ. וְתוּ, דְכְלָהוּ תְרִיסָר
 נְפָקִי מִגּוֹ אַכְסֻדְרָא דָּא טָמִירָא, דְּאִיהִי בְרוּזָא דָּאֵת ט',
 וּבְגִין כֶּךָ אִיהוּ טָמִיר וְגִנְיֹז, וְלֹא אֲתַחְזִי בְהוּ.

תָּא חֲזִי, כֹּל הַנִּי אַבְנִין, קִיִּימִי בְּאוּרַח אֶת וְנִיסָא. וְכְלָהוּ
 כַּד הוּוּ נְהָרִין, כְּדִין כֶּהֱנָא רַבָּא הוּוּ נְהִירִין אַנְפוּי,
 וְאַתּוּן נְהָרִין וּבִלְטִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְבַר. וְכַד הוּוּ נְהָרִין
 אַנְפוּי דְכֶהֱנָא כְּדִין הוּוּ אֲשְׁתְּמוּדְעָן בְּלִיטוּ דְאַתּוּן,
 דְּאִיהוּ לְטָב. וּבְדָא אֲשְׁתְּמוּדְעָ כֶּהֱנָא, אִי זַכָּאָה הוּא אִי
 לָאו. וְעַל דָּא כֹּלָא אִיהוּ בְּאֵת וְנִיסָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

רַבִּי אַבָּא הוּוּה שְׂכִיחַ קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּה, הָא
 דְּכְתִיב, (שמות כח) וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים
 וְאֵת הַתּוֹמִים, וְתַנִּינָן, אוּרִים: דְּנְהָרִין בְּמִלְּהָ דְאַצְטְרִיכוּ.
 תּוֹמִים: דְּאַשְׁלִימוּ בְּמִלְּיָהּ. תּוּ אַנְן צְרִיכִין לְמַנְדַּע. (דְּאִי

רְזָא)

אָמַר לִיָּה, וְדָאִי, וְהָכִי אִיהוּ, חֹשֶׁן וְאַפּוּד לְקַבֵּל אוּרִים
 וְתוֹמִים. וְדָא רְזָא, דְּתַפְלִין, וְקִשְׂרָא דְתַפְלִין,
 לְקַבֵּל תְּרִין אֲלִין. פֶּתַח וְאָמַר (שמות לג) וּרְאִיתָ אֶת אַחֲוֵי
 וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ. וּרְאִיתָ אֶת אַחֲוֵי, הָא תַנִּינָן, דְּאַחֲוֵי לִיָּה

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין. וּפְנֵי: אֵלֶּיךָ
 תְּפִלִּין מִמֶּשׁ. וּפְנֵי אֵינּוֹן תְּפִלִּין, דְּאֵינּוֹן רְזָא עֲלָאָה שְׁמָא
 קַדִּישָׁא. (דף ר"ל ע"ב) אַחֲוֵרִי, אֵיהוּ רְזָא דְקָשָׁרָא דִתְפִלִּין. וְהָא
 יְדִיעָא לְגַבֵּי חֲבֵרֵי יֵא. בְּגִין דְדָא אֲסַפְקֵלְרִיא דְנִהְרָא. וְדָא
 אֵיהִי אֲסַפְקֵלְרִיא דְלֵא נִהְרָא.

לְקַבֵּל דָּא, אֲוֵרִים: דְנִהְרִין בְּמַלְיִיהוּ. תּוּמִים: דְאֲשֻׁלִּימוּ
 בְּמַלְיִיהוּ. דָּא פְּנִים. וְדָא אַחֲוֵר. וְרְזָא דָּא קוּל
 וְדַבּוּר. קוּל אֲנֵהִיר לְדַבּוּר, לְמַלְלָא. דַּבּוּר אֲשֻׁלִּים מְלָה.
 וְתִדִּיר דָּא בְּדָא סִלְקוֹן, וְלֵא (הַקְדָּמָה ז' ע"ב) אֲתַפְרָשֵׁן דָּא מִן
 דָּא לְעֵלְמִין, וּבְגִין כְּךָ, חֲשֵׁן וְאִפּוּד, דָּא פְּנִים וְדָא אַחֲוֵר
 וְכֹלָא רְזָא חֲדָא בְּלֵא פְּרִישׁוּ כִּלְלֵא.

אֲמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי דְלֵא מִתְפָּרְשֵׁן לְעֵלְמִין, וּמֵאן
 דְאֲפְרִישׁ לִוְן, הָא תַנִּינָן, דְכִתִּיב, (משלי טז) מִפְּרִיד
 אֲלוּף, מֵהוּ דְכִתִּיב, (שמואל א ב) וַיְהִי בַּבְּרוּחַ אֲבִיתָר בֶּן
 אַחִימֶלֶךְ אֵל דְּיוד קְעִילָה אִפּוּד יָרַד בֵּידוֹ, וְאֵלוֹ חֲשֵׁן לֵא
 קֶאֱמַר.

אֲמַר לֵיהּ, וְדֵאֵי הָכִי הוּא, כֹּל מַה דְהוּא חָשִׁיב, אֵיהוּ
 טְמִיר וְגַנְיָז, וְלֵא אֲדַכֵּר כֹּל כְּךָ. כְּגֹוּנָא דָּא נוּשְׂאֵי
 אִפּוּד בַּד, מַה דְאֵיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא יִתִּיר, אֵיהוּ אֲדַכֵּר, בְּגִין
 דִּיתַכְּסִי מַה דְאֵיהוּ בְּגַנְיָזוֹ וְטְמִירוֹ. וְעַל דָּא אֲדַכֵּר מַה
 דְאֵיהוּ בְּאֲתַגְלִיָּא יִתִּיר.

וּבְגִין כֹּה־, שְׁמָא עֲלָאָה אִיהוּ רְזָא בְּטְמִירוּ וּגְנִיזוּ, וְלֹא
 אֲדַכְּרֵ אֱלָא בְּשְׁמָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. דָּא אֲדַכְּרֵ,
 וְדָא אֲגְנִיזוּ. דָּא בְּאַתְגְּלִיָּא, וְדָא בְּסִתִּירוּ, וְכֹל מַה
 דְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ אֲדַכְּרֵ לְעֵלְמִין. שְׁמָא דְגְנִיז אִיהוּ יְדוּ"ד,
 שְׁמָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא אִיהוּ אֲדַנְ"י, וְעַל דָּא אֲכַתּוּב
 בְּאַתּוּוּן טְמִירִין, וְאֲקָרִי בְּאַתּוּוּן אֱלִין, וְאַתְכִּפְּסִי דָּא בְּדָא,
 לְמַהוּי יִקְרָא עֲלָאָה טְמִיר וּגְנִיז לְעֵלְמִין. דְּכֹל (צ"ט ע"א)
 אֲוֹרְחֵי דְאֲוֹרִיָּתָא הַכִּי הוּא, אֲתְגְּלִיָּא וְסִתִּימָא. וְכֹל מְלִין
 דְּעֵלְמָא בֵּין דְּעֵלְמָא דִּין, וּבֵין דְּעֵלְמָא דְלַעֲיֵלָא, כְּלָהוּ
 אִיהוּ טְמִיר וּגְלִיָּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידָה נָא לָנוּ בַּאֲשֶׁר
 לְמִי הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ וְגו'. הַאי קָרָא אִית
 לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ, כְּלָהוּ בְּרֻזָּא דְחַכְמָתָא שְׂאִילוּ. דְּכַתִּיב
 הַגִּידָה נָא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי, בַּאֲשֶׁר, רְזָא דְחַכְמָתָא
 שְׂאִילוּ. הַכָּא שְׂאִילוּ רְזָא דְאִיהוּ בְּאַתְגְּלִיָּא, לְמַנְדַּע אִי
 מְזַרְעָא דִּיּוֹסָף קָאֲתִי, דִּימָא פִּיּוֹן דְחַמָּא אַרְוֹנָא דִּילֵיהּ,
 מִיַּד אֲתַבְּקַע, וְהוּהוּ יְבֻשְׁתָּא, דְּכַתִּיב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה
 וַיִּנּוֹס, הַיָּם רָאָה, הַהוּא דְכַתִּיב בֵּיהּ (בראשית לט) וַיִּנּוֹס וַיֵּצֵא
 הַחֹצֶצֶה. מִיַּד הִירִדֵן יִסּוּב לְאַחֹר.

וְעַל דָּא שְׂאִילוּ לֵיהּ בַּאֲשֶׁר, דְּכַתִּיב בֵּיהּ בִּיּוֹסָף, (בראשית
 לט) בַּאֲשֶׁר אֶת אֶשְׁתּוֹ. אִי מֵהַהוּא זֶרְעָא קָא אֲתִית,

צִלִּי דִישְׁתּוֹק יִמָּא מִינָן. לְמִי, וְאִי מִזְרְעָא דִיעֶקֶב קָא
 אָתִית, דְּכָתִיב בֵּיהּ, (בראשית לב) לְמִי אַתָּה וְאַנְהָ תִלְךָ,
 וְאִינּוֹן הוּוּ מִלְּאַכִּין קְדִישִׁין, דְּשִׁדְר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ,
 וְאַשְׁתְּזִיב מִהֶהוּא עָאקוּ. צִלִּי לְמַרְךָ, וַיִּשְׁדֵּר מִלְּאַכִּיָּה,
 וּנְשִׁתְזִיב מִהֶהוּא עָאקוּ.

וְאִי לָאוּ, מַה מִּלְּאַכְתְּךָ, בְּמַה אֲשֶׁתְּדִלוּתְךָ בְּכָל יוֹמָא.
 וּמֵאִין תְּבֵא, מֵאִן אִינּוֹן אֲבַהֲתְךָ. מַה אֲרֻצְךָ, אִי הִיא
 אֲרֻעָא דְאַתְחַזִּיָּא לְאַתְעַנְשָׂא. וְאִי מִנְהָ עִם אַתָּה, אִי הוּא
 עַמְלֵק, אוּ חַד מִשְׁבַּעָה עַמְמִין, דְּאַתְחַזּוּן לְאַתְעַנְשָׂא.
 כֹּלָא שְׁאִילוּ לִיָּה בְּדָקָא יָאוּת.

מַה אָתִיב לוֹן, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבָרִי אָנֹכִי, מִהֶהוּא זֶרְעָא
 דְּאַבְרָהָם הָעֵבְרִי, דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה בְּכָל יוֹמָא
 בְּעֵלְמָא. וְאֵת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אָנִי יָרָא וְגו', אִינּוֹן לָא
 שְׁאִילוּ לִיָּה אֵלָא מְלָה בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְכַּסִּיָּא לְמַנְדַּע בֵּיהּ.
 וְאִיָּהוּ אָתִיב לוֹן כֹּלָא בְּאַתְגְּלִיָּא.

מַה פְּתִיב וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוּלָּהּ, פִּיּוֹן דְּשִׁמְעוּ
 שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דְּחִילוּ, בְּגִין דְּכֻלְהוּ
 הוּוּ יַדְעִין נֶסִין וּגְבוּרָאן דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָא,
 וְכִיּוֹן דְּאָמַר לוֹן שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיַּד דְּחִילוּ
 קַמֵּיהּ דְּחִילוּ סְגִיָּא.

תּוּ אָמַר לוֹן, דְּאִיָּהוּ עָרַק מְקַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל